

Nader onderzoek
vleermuissoorten
ter plaatse van:

**Riegshoogtendijk 142
te Hollandscheveld**

projectnummer

210643

TITELBLAD

RAPPORT			
Type onderzoek	Nader onderzoek vlemuissoorten		
Locatie onderzoek	Riegshoogtendijk 142 te Hollandscheveld		
Projectnummer	210643		
Auteur	M.A. Hoks		
Controle en vrijgave	M.K. Pinxterhuis		
Versie rapport	Versienummer:	Datum:	Reden vervallen:
	1.0	24 oktober 2022	Vigerende versie
Paraaf vrijgave			

OPDRACHTGEVER	
Naam	Rieg Auto's
Contactpersoon	dhr. J. Scholing
Adres	Coevorderstraatweg 31 a, 7917 PP GEESBRUG

UITGEVOERD DOOR		
		
info@ecoreest.nl www.ecoreest.nl		
Kantoor Zuidwolde Industrieweg 20 7921 JP Zuidwolde 0528 373 982	Kantoor Almere Landdrostdreef 124 1314 SK Almere 036 82 00 397	Kantoor Groningen Friesestraatweg 213 A-D 9743 AD Groningen 0596 633 355

	<p>Eco Reest Holding BV is gecertificeerd volgens "NEN-EN-ISO 9001:2015", voor het geven van milieukundig advies in relatie tot ruimtelijke ontwikkelingen en gebouwen met inbegrip van de uitvoering van gerelateerde onderzoeksactiviteiten op het gebied van bodemonderzoek en -sanering, ecologie, asbestinventarisaties en sloopbegeleiding.</p>
	<p>Eco Reest BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Als aangesloten adviesbureau zorgen we samen met de andere leden voor een betere borging van kwaliteit in de uitvoering van ecologisch onderzoek.</p>
<p>Dit onderzoek en advies is tot stand gekomen onafhankelijk van de belangen van de opdrachtgever en derden.</p>	
<p>Eco Reest BV is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en is gemachtigd gebruik te maken van de ontheffingen en correspondentie met bevoegde gezagen van het Netwerk Groene Bureaus met betrekking tot Wet natuurbescherming.</p>	

DISCLAIMER
<p>Dit rapport is het resultaat van een nader onderzoek vlemuissoorten dat is uitgevoerd ter plaatse van Riegshoogtendijk 142 te Hollandscheveld, in opdracht van Rieg Auto's. Ten behoeve van de juiste interpretatie van dit rapport is het noodzakelijk te beschikken over de gehele rapportage, inclusief bijlagen. De gebruikte foto's zijn afkomstig van Eco Reest, tenzij anders vermeld.</p>
<p>Het rapport is ongeschikt voor toepassing in een juridische context indien de paginanummering van het rapport onjuist of onvolledig is, de bijlagen genoemd in de inhoudsopgave (deels) ontbreken en het projectnummer in het rapport en op de bijlage niet overeenkomt.</p>
<p>© 2022 Eco Reest BV. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding. Wijze van citeren: Eco Reest 2022 Hollandscheveld_210643_Riegshoogtendijk 142_NO</p>
<p>We stellen dit rapport alleen ter beschikking aan derden in geval van schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.</p>

INHOUD

1.	INLEIDING.....	4
1.1	Aanleiding en doelstelling	4
1.2	Wettelijk kader.....	4
1.3	Leeswijzer	4
2.	PLANGEBIED EN VOORGENOMEN WERKZAAMHEDEN	5
2.1	Beschrijving plangebied.....	5
2.2	Voorgenomen werkzaamheden en planning	8
3.	ONDERZOEKSOPZET	9
3.1	Vleermuizen	9
4.	RESULTATEN	10
4.1	Vleermuizen	10
4.1.1	Verblijfplaatsen	10
4.1.2	Foerageergebied.....	11
4.1.3	Vliegroutes.....	11
4.2	Boerenwaluw.....	11
5.	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	12
5.1	Functie van het plangebied en effectbeoordeling.....	12
5.1.1	Vleermuizen.....	12
5.2	Vervolgstappen	12
5.2.1	Ontheffing en compensatieplan	12
5.2.2	Compensatieplan	13
5.2.3	Zorgplicht.....	13
5.3	Verantwoording	13
	LITERATUURLIJST.....	14

1. INLEIDING

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de aanleiding en de doelstelling van het onderzoek en het wettelijk kader.

1.1 Aanleiding en doelstelling

De opdrachtgever is van plan om de bedrijfsgebouwen aan de Riegshoogtendijk 142 te slopen.

In dat kader is door Eco Reest een quickscan uitgevoerd (rapportnummer 202203, datum 28 januari 2021). Hieruit is naar voren gekomen dat de locatie geschikt is voor verblijfplaatsen van vleermuizen.

Om vast te stellen of uit te sluiten dat zich verblijfplaatsen van één of meerdere soorten op de locatie bevinden is Eco Reest BV gevraagd nader onderzoek uit te voeren naar vleermuissoorten ter plaatse van Riegshoogtendijk 142 te Hollandscheveld. In overleg met en na goedkeuring van de provincie Drenthe, is het nader onderzoek met een verminderde onderzoeksinspanning gedaan, waarbij in de nieuwe situatie wordt uitgegaan van een “worst case scenario” met bijbehorende mitigatie voor overige soorten als huismus, boerenzwaluw en steenmarter (mailwisseling 31 maart 2022, mevrouw P. Teuben, Provincie Drenthe).

Doel van het nader onderzoek is drieledig:

1. Er wordt vastgesteld of en zo ja op welke manier, het plangebied deel uitmaakt van het functioneel leefgebied van:
 - Vleermuissoorten
2. Daarnaast wordt bepaald of de voorgenomen werkzaamheden een overtreding van de Wet natuurbescherming (Wnb) tot gevolg hebben.
3. Afhankelijk van de resultaten wordt bepaald of, en zo ja welke vervolgstappen nodig zijn.

1.2 Wettelijk kader

Habitatrichtlijn, bijlage II van verdrag van Bern en Bijlage I van verdrag van Bonn

Vleermuizen zijn een beschermde inheemse soortgroep als bedoeld in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn en is zodoende beschermd op grond van artikel 3.5 van de Wnb.

- Op grond van artikel 3.5 lid 2 van de Wnb is het verboden om dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- Op grond van artikel 3.5 lid 4 van de Wnb is het verboden om de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

Onder voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vleermuizen als bedoeld in artikel 3.5 lid 4 van de Wnb vallen onder andere kraamverblijven, zomerverblijven, paarverblijven en winterverblijven maar ook essentiële vliegroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van de voortplantingsplaats of rustplaats worden hieronder gerekend. Tijdelijke, seizoensgebonden verblijfplaatsen als holen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per individu zijn ook beschermd door artikel 3.5 lid 4 van de Wnb.

1.3 Leeswijzer

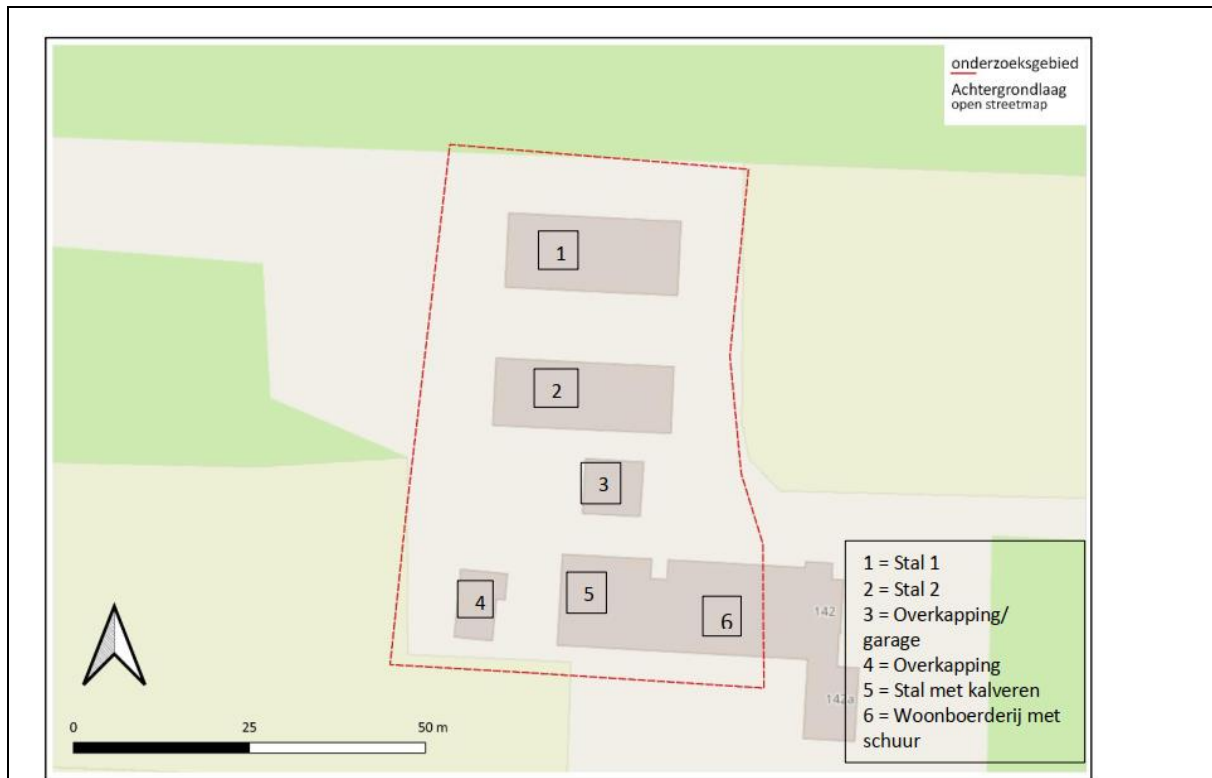
In hoofdstuk 2 wordt het plangebied besproken. Hoofdstuk 3 bevat een onderzoeksopzet. Hoofdstuk 4 beschrijft de resultaten van het uitgevoerde onderzoek. Besloten wordt met hoofdstuk 5; de conclusies en advies voor eventueel benodigde vervolgstappen voor het project.

2. PLANGEBIED EN VOORGENOMEN WERKZAAMHEDEN

In dit hoofdstuk zijn het plangebied en de voorgenomen werkzaamheden binnen het plangebied beschreven.

2.1 Beschrijving plangebied

Het plangebied is gelegen aan de Riegshoogtendijk 142 (figuur 2.1). te Hollandscheveld en bestaat uit een boerenerf met opstallen. De omgeving is een veenweidegebied bestaande uit veelal grasland. Figuur 2.2 tot en met 2.5 zijn overzichtsfoto's en geven de huidige situatie weer.

Figuur 2.1 Kaart onderzoekslocatie.

Foto 2.2 Voorzijde terrein, gezien vanaf het oosten.

Foto 2.3 Achterzijde terrein, gezien vanaf het westen.

Foto 2.4 Woonboerderij met schuur, met daarachter de stal met kalveren gezien vanaf noordoosten.

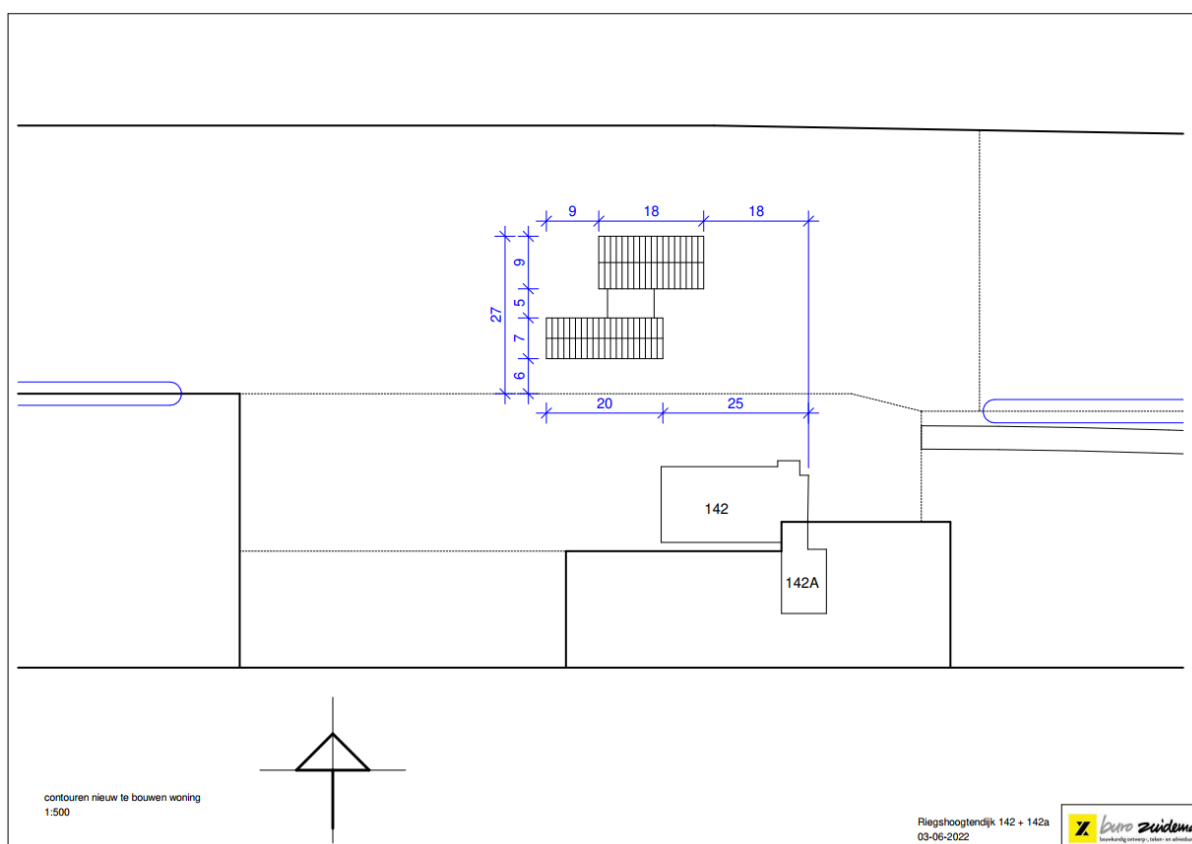
Foto 2.5 Detail schuur achter de (woon)boerderij met daarachter de stal met kalveren.

2.2 Voorgenomen werkzaamheden en planning

De opdrachtgever is voornemens om ter plaatse van het onderzoeksterrein de boerderij (grotendeels inpandig) te verbouwen tot een woning. Hierbij worden ook de twee aanwezige stallen en twee kapschuren gesloopt. Daarnaast wordt op de locatie waar de twee stallen (locatie 1 en 2) staan, een nieuwe woning en een garage gerealiseerd. De agrarische bestemming wordt voor dit deel gewijzigd naar wonen. Op de plaats waar nu schuur 3 staat, wordt een nieuwe kapschuur gerealiseerd.

Binnen het plangebied staan enkele struiken (vlier) direct naast een van de stallen. Bij het slopen van de stal zullen deze struiken worden verwijderd. Overige bomen die rondom de boerderij aanwezig zijn blijven behouden. De gewenste nieuwe situatie is weergegeven in figuur 2.6.

Op het moment van schrijven is niet bekend wanneer de werkzaamheden zullen plaatsvinden.

Figuur 2.6 De gewenste nieuwe situatie (Buro Zuidema, 2022).

3. ONDERZOEKSOPZET

In dit hoofdstuk zijn de methoden van het veldonderzoek per onderzochte soort(groep) beschreven.

3.1 Vleermuizen

Naar aanleiding van contact met de provincie Drenthe (mailwisseling 31 maart 2022, mevrouw P. Teuben) is een verminderde onderzoeksinspanning voor vleermuizen gehanteerd. Vleermuizen kunnen in de schuren of in de spouw in een van de schuren aanwezig zijn. Om een beter beeld te krijgen van eventueel aanwezige verblijfplaatsen zijn er twee rondes in de kraamperiode en één ronde in de paarperiode uitgevoerd.

Het onderzoek is uitgevoerd op basis van de bepalingen uit de meest recente versie van het Vleermuisprotocol (versie 2021). Het vleermuisonderzoek heeft plaatsgevonden door middel drie bezoeken. Hiervan zijn twee rondes uitgevoerd tijdens de kraamtijd van vleermuizen. Daarnaast is één bezoekronde uitgevoerd tijdens de paartijd van vleermuizen. Tegelijkertijd met het onderzoek naar verblijfplaatsen zijn ook de functie vliegroute en leefgebied onderzocht.

Met behulp van een batdetector (Pettersson D240x of Anabat Scout) en een batlogger is de aanwezigheid van kraam-, zomer- of paarverblijfplaatsen van vleermuizen in de bedrijfsgebouwen in beeld gebracht. Gedurende de bezoeken is het plangebied twee uur lang onderzocht op verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen. Twee onderzoeksrondes hebben plaatsgevonden in de avonduren, na zonsondergang. Een onderzoekronde is uitgevoerd vanaf twee uur voor zonsopkomst. Hierbij zijn geluids- en visuele waarnemingen genoteerd en ultrasone geluiden van vleermuizen opgenomen.

Analyse van opgenomen vleermuisgeluiden heeft, waar nodig, plaatsgevonden met behulp van het programma Wavesurfer of BatExplorer. Hierbij is met behulp van sonogrammen het in het veld opgenomen geluid op soort gedetermineerd.

Het onderzoek naar vleermuizen heeft op de volgende data en bij de onderstaande weersomstandigheden plaatsgevonden:

Tabel 3.1 Uitgevoerde onderzoeksrondes vleermuizen

Ronde*	Datum	Zon op/onder	Begintijd	Eindtijd	Temp (°C)	Wind (Bft)	Bewolking	Neerslag	Veldwerkers
KR1	18-06-2022	21:55	21:55	00:30	15	2	Geheel bewolkt	Bui bij start, daarna droog	1
KR2	14-07-2022	05:27	02:27	05:27	11	1	Licht bewolkt	Droog	1
PA1	30-09-2022	19:14	22:00	00:00	12	4	Half bewolkt	Droog	1

*KR: Ronde kraam- en zomerverblijfplaatsen, PA: Ronde paarverblijfplaatsen

4. RESULTATEN

In dit hoofdstuk zijn de resultaten van het veldonderzoek per onderzochte soort(groep) beschreven.

4.1 Vleermuizen

4.1.1 Verblijfplaatsen

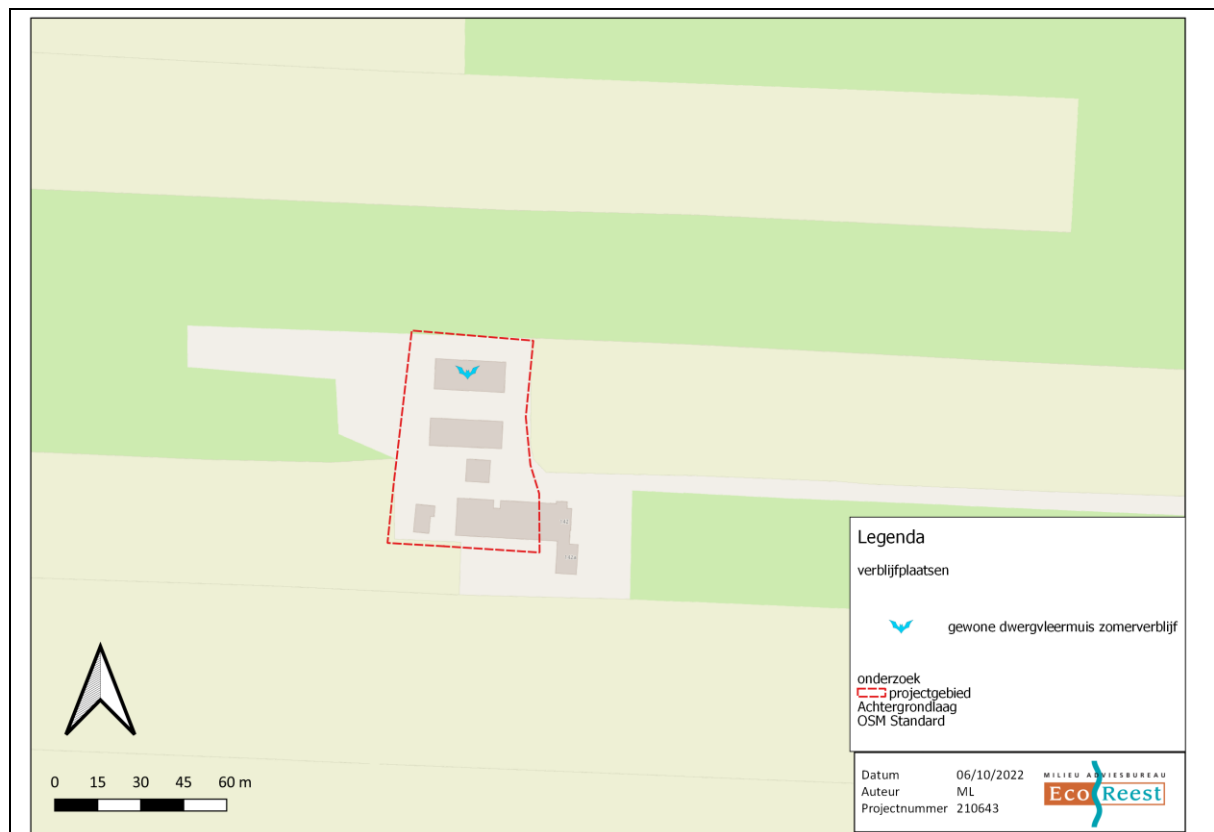
Tijdens het onderzoek is één zomerverblijfplaats van gewone dwergvleermuis aangetroffen in stal 1. De globale locatie van de verblijfplaats is op kaart weergegeven in figuur 4.1.

Voor de winterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis zijn moeilijk aan te tonen. Er mag zekerheidshalve vanuit gegaan worden dat een plek die als zomerverblijfplaats van een mannetje in gebruik is, tevens ook als winterverblijf wordt gebruikt. Plekken met een paarverblijfplaats of een kraamkolonie kunnen ook als winterverblijf gebruikt worden.

Binnen het onderzoeksterrein kunnen winterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis niet worden uitgesloten, omdat wel zomerverblijfplaatsen aanwezig zijn. Gezien het lage aantal dieren dat is waargenomen zal het niet om een massa winterverblijf gaan, maar om een verblijfplaats van één of enkele dieren.

Tabel 4.1 Veldbezoeken en waarnemingen vleermuizen

Ronde	Plaats	Vleermuissoort	Aantal	Functie verblijfplaats	Invliegopening
KR2	Stal 1	Gewone dwergvleermuis	5	Zomerverblijf	Onbekend

Figuur 4.1 Waarnemingen vleermuizen (bron achtergrondkaart: ArcGis).

4.1.2 Foerageergebied

De omgeving van het projectgebied wordt gebruikt om te foerageren door gewone dwergvleermuis. Het gaat om lage aantallen. Bovendien is in de directe omgeving voldoende soortgelijk habitat aanwezig in de vorm van tuinen en bomen. Het gaat daarom niet om een essentieel foerageergebied.

4.1.3 Vliegroutes

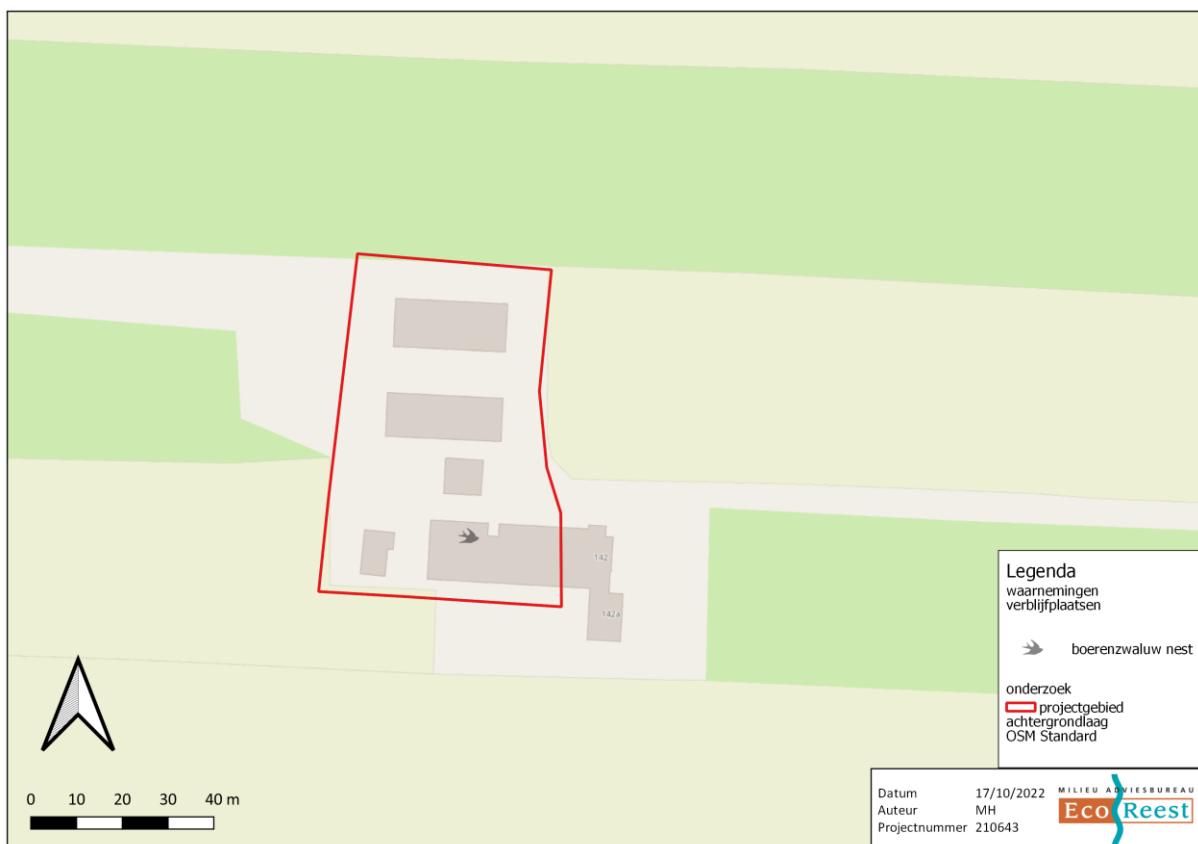
Tijdens het veldbezoek zijn geen vliegroutes vastgesteld. In de directe omgeving zijn alternatieve vliegroutes voorhanden en overvliegende dieren zijn in lage aantallen waargenomen. Bovendien worden eventuele vliegroutes (bomen) niet aangetast. Er wordt daarom binnen of rond het plangebied geen (verlies van) essentiële vliegroutes verwacht.

4.2 Boerenwaluw

Tijdens de veldbezoeken is één nest van boerenwaluw waargenomen, dat in gebruik is. Het nest bevindt zich bij de 3e windveer achter de deur van stal 5. Tijdens de veldbezoeken zijn geen verdere aanwijzingen voor de aanwezigheid van een vaste rust- of verblijfplaats van boerenwaluw waargenomen.

Nesten van boerenwaluw zijn alleen onder zwaarwegende ecologische redenen jaarrond beschermd. Gezien de lage aantallen waargenomen nesten en de alternatieven in de omgeving, is het waargenomen nest niet jaarrond beschermd.

Vanwege de lage onderzoeksinspanning is met de provincie Drenthe afgesproken dat de nieuwe situatie optimaal geschikt gemaakt wordt voor boerenwaluw, ongeacht het aantal gevonden nesten.

Figuur 4.2 Waarnemingen boerenwaluw.

5. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

In dit hoofdstuk zijn de conclusies en aanbevelingen opgenomen die uit de resultaten van de veldbezoeken voortvloeien. De resultaten worden behandeld per soort(groep).

5.1 Functie van het plangebied en effectbeoordeling

5.1.1 Vleermuizen

Uit de resultaten van het vleermuisonderzoek komt het volgende naar voren:

Tabel 5.1 Resultaten vleermuisonderzoek

Soort	kraamverblijf	zomerverblijf	paarverblijf	winterverblijf	overtreding Wnb
Gewone dwergvleermuis	-	1	-	Mogelijk	Ja

Bij de voorgenomen sloopwerkzaamheden worden verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis beschadigd, vernield en verstoord. Hiermee is sprake van een overtreding van artikel 3.5 (2^e en 4^e lid) van de Wnb.

Binnen het plangebied zijn foeragerende of doortrekkende vleermuizen waargenomen. Gezien de lage aantallen gaat het hier niet om een essentieel foerageergebied of essentiële vliegroutes. Bovendien zijn in de directe omgeving voldoende alternatieven aanwezig.

5.2 Vervolgstappen

5.2.1 Ontheffing en compensatieplan

Bij de voorgenomen werkzaamheden wordt een overtreding verwacht op de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor het wegnemen of verstoren van een functionele verblijfplaats van gewone dwergvleermuis, nestplaatsen van huismus en nestplaatsen van overige broedvogels tijdens het broedseizoen, is wettelijk gezien een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Gedeputeerde Staten kan onder Artikel 3.3 lid 4 en Artikel 3.8 lid 5 een ontheffing verlenen “in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten”, in het geval er geen andere bevredigende oplossing is én de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort (art. 3.3) of er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan (art. 3.8).

Om een ontheffing te verkrijgen, moet bij de aanvraag een activiteitenplan meegestuurd worden waarin wordt beschreven hoe elke verblijfplaats die komt vervallen gecompenseerd wordt en hoe bij de uitvoer van de werkzaamheden rekening wordt gehouden met de aanwezigheid van de beschermde soorten.

De officiële termijn voor het verkrijgen van een besluit van de provincie ten aanzien van de Wet natuurbescherming is dertien weken, met een mogelijkheid tot verlenging van zeven weken. Gezien de lange afhandeltijd en de tijd die nodig is als gewenningsperiode of voor een op kwetsbare periodes aangepaste planning, wordt geadviseerd dit ruim voor het uitvoeren van de werkzaamheden te doen.

In overleg met de provincie Drenthe is een verminderde onderzoeksinspanning gedaan. In de nieuwe situatie wordt uitgegaan van een “worst case scenario” met bijbehorende mitigatie voor soorten als huismus en boerenwaluw. Hiervoor zal een compensatieplan opgesteld worden.

5.2.2 Compensatieplan

In verband met de verminderde inspanning van het nader onderzoek, zal in de nieuwe situatie de bebouwing zo geschikt mogelijk gemaakt moeten worden. Hiervoor moet gedetailleerd beschreven worden wat er voor de permanente situatie gerealiseerd gaat worden, geborgd in bouwtekeningen.

Vleermuizen

De nieuwbouw dient maximaal geschikt gemaakt te worden voor zowel dwergsoorten als grotere soorten, zoals gewone grootoorvleermuis en laatvlieger. Als eis wordt gehanteerd dat de hele spouw van de nieuwbouw toegankelijk is en alle nieuwbouw volledig toegankelijk gemaakt wordt.

Huismus

De gehele lengte van het dak dient geschikt gemaakt te worden, door het vogelschroot weg te laten of tussen de 2^e en de 3^e panlat aan te brengen. Daarnaast dient de tijdelijke mitigatie permanent aanwezig te blijven.

Boerenwaluw

Er dienen kunstmatige nestkommen aangebracht te worden.

Steenmarter

Er dienen takkenhopen met marterkasten aangebracht te worden.

Het compensatieplan zal in een apart document uitgewerkt worden.

5.2.3 Zorgplicht

Wij merken op dat te allen tijde de zorgplicht blijft gelden. Deze zorgplicht houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet.

5.3 Verantwoording

De initiatiefnemer of opdrachtgever is verantwoordelijk voor het gebruik van de rapportage. Eco Reest BV aanvaardt dan ook geen aansprakelijkheid voor de inhoud, interpretaties of conclusies, indien gebruik wordt gemaakt van deelaspecten van deze rapportage, zonder verwijzing naar de volledige rapportage. Bovendien aanvaardt Eco Reest geen aansprakelijkheid voor kosten en vertraging die optreden als gevolg van het voorkomen van beschermde flora en fauna.

LITERATUURLIJST

Boeken / documenten

BIJ12 (2017). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017

Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J.B.M., Canters, K.J. & Buys, J.C. (2016). *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden. Leiden

Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill (2011): *Vleermuizen; Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika*, De Fontein / Tirion Uitgevers B.V., Utrecht

Eco Reest (2021). Quickscan Wet natuurbescherming Riegshoogtendijk 142 te Hollandscheveld. Rapportnummer 202023. Versie 28 januari 2021.

Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen' (2017). Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie juli 2017

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierverseniging (2017) *Vleermuisprotocol 2021*, januari 2021

Websites

Website provincie Drenthe
www.avifaunagroningen.nl
www.BIJ12.nl
www.NDFF.nl¹ (datum: oktober 2022)
www.natuurloket.nl
www.soortenbank.nl
www.sovon.nl
www.ravon.nl
www.vleermuis.net
www.vleermuizenindestad.nl
www.zoogdierenatlas.nl
www.zoogdierverseniging.nl

¹ In dit rapport worden gegevens gebruikt welke (deels) afkomstig zijn uit de NDFF. Deze mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.